

Evidence Based Project Monitoring
System ही प्रणाली विकसित करण्यासाठी एक
स्वतंत्र कक्ष व सदर कक्षासाठी निर्माण करण्यात
आलेल्या पदांना मंजूरी देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: माविका २०१६/प्र.क्र. १५/का.१४१८.

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक: ०२ मे, २०१७.

वाचा-

१. शासन निर्णय क्रमांक: माविका २०१५/प्र.क्र. ४९/का. १४१८, दि. ०१ ऑगस्ट, २०१५
२. शासन निर्णय क्रमांक: माविका २०१५/प्र.क्र. ४९/का. १४१८, दि. ०५ जुलै, २०१६

प्रस्तावना:

राज्याच्या सर्वंकष सामाजिक व आर्थिक विकासासाठी पंचवार्षिक योजना व वार्षिक योजना यांची आखणी व अंमलबजावणी हे महत्वाचे माध्यम आहे. रोजगाराच्या संधीची निर्मिती, दारिद्र्य रेषेखालील लोकांचे जीवनमानात/राहणीमानात सुधारणा, स्वयंनिर्भरता साध्य करणे व त्यास्तव आवश्यक पायाभूत सुविधांची निर्मिती नियोजनाची मुख्य उद्दीष्टे आहेत. वित्त विभागाने निश्चित केलेल्या संसाधनांच्या (Resources) मर्यादेत नियोजन विभाग वार्षिक योजना तयार करते. सद्यस्थितीत योजना संनियंत्रण (Plan Monitoring) अंतर्गत मुख्यत्वे वित्तीय (Financial) संनियंत्रण होते, मात्र भौतिक साध्यांचे (Physical) संनियंत्रण मर्यादीत स्वरूपात केले जाते.

२. उपरोक्त वस्तुस्थितीस अनुसरून अद्ययावत माहिती तंत्रज्ञानावर आधारीत एक सामायिक सर्वंकष व पारदर्शी स्वरूपाची “पुराव्यावर आधारित प्रकल्प संनियंत्रण प्रणाली (Evidence Based Project Monitoring System)” असणे गरजेचे आहे. त्या दृष्टीने मा. मंत्री (नियोजन) यांनी सन २०१५ च्या अर्थसंकल्पिय भाषणात, योजनांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या निधीचा विनियोग योग्य प्रकारे होण्यासाठी तसेच योजनांवर योग्य देखरेख करण्यासाठी एव्हिडेंस बेस्ड फोटोग्राफीद्वारे (Evidence Based Photography) मंत्रालयातून नियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने मंत्रालयीन स्तरावर स्वतंत्र कक्ष स्थापन करण्यात येईल अशी घोषणा केली.

३. EBPMS प्रणाली विकसित करण्याच्या दृष्टीने अभ्यास करणे व सदर प्रणालीचे नियंत्रण करण्याच्या अनुषंगाने स्वतंत्र कक्ष स्थापन करण्यासाठी उपरोक्त संदर्भिय (१) अन्वये मा. अपर मुख्य सचिव (नियोजन) यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यगट गठित करण्यात आला होता. MP-SIMS प्रणालीबाबतची कार्ये व नव्याने EBPMS बाबत करावयाची कार्ये विचारात घेवून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयात स्वतंत्र कक्ष निर्माण करण्याबाबत तसेच सदरील कक्षासाठी विविध १६ पदे निर्माण करण्याबाबत सदर कार्यगटाने शिफारस केली आहे. सदर कक्षासाठी शिफारस केलेल्या १६ पदांपैकी तूर्तास ३ पदे निर्माण करण्यास उच्चस्तरीय समितीच्या दि. २३ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी पार पडलेल्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली आहे. त्या अनुषंगाने नियोजन विभागाच्या अधिपत्याखालील अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय येथे एक स्वतंत्र कक्ष स्थापन करणे व सदर कक्षासाठी नवीन ३ पदे निर्माण करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

४. Evidence Based Project Monitoring System (EBPMS) या प्रणालीची संकल्पना, त्यासाठी निर्माण करावयाच्या नियंत्रण कक्षाची संरचना खालीलप्रमाणे राहिल.

EBPMS प्रणालीची संकल्पना

५. सदर प्रणाली अद्ययावत माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून तसेच भौगोलिक माहिती यंत्रणा (GIS) व BEAMS शी सांगड घालून तयार करण्यात आलेल्या संकल्पनाचित्राच्या धर्तीवर विकसित करणे अपेक्षित आहे. विविध प्रशासकीय विभागांचे महत्वाचे प्रकल्प/कामे, जी जनहिताच्या दृष्टीने अत्यंत आवश्यक आहेत, अशा कामांचा यात अंतर्भाव असेल. तसेच यामध्ये प्रकल्पाची मंजूर किंमत, मान्यतेचा दिनांक, प्रकल्पाचे कंत्राटदार, प्रकल्प कालावधी (Start to End), प्रकल्पाची भौतिक प्रगती व खर्च या सर्व बाबी अंतर्भूत असतील. यामुळे कामाच्या विविध टप्प्यांवर (Point of Time) झालेला खर्च व कामाची प्रगती या दोन्ही बाबी एकत्रितरित्या दिसू शकतील, तसेच कामे रखडल्यास त्याची कारणेही दिसू शकतील. यासाठी (१) उपग्रहीय प्रतिमा (Satellite imagery) (२) भ्रमणध्वनी (Mobile phone) द्वारे GPS चा वापर करून अक्षांश/रेखांश बिंदुसह (Latitude / Longitude) कामांची छायाचित्रे संकेतस्थळावर टाकण्याची सुविधा (३) कॅमेराद्वारे घेतलेली कामांची छायाचित्रे संकेतस्थळावर टाकण्याची सुविधा, असे पर्याय उपलब्ध असतील.

नियंत्रण कक्षाची संरचना :

६. उपरोक्त संदर्भित (१) अन्वये गठित करण्यात आलेल्या कार्यगटाने नियंत्रण कक्षासाठी विविध १६ पदे निर्माण करण्याबाबत प्रस्तावित केले आहे. तथापि सद्यस्थितीत अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाच्या संवर्गावरील MPSIMS प्रणालीसाठी कार्यरत असलेल्या कर्मचारी/ अधिकारीमार्फत EBPMS प्रणालीची कामे पार पाडावयाचे असून प्रस्तुत पदांपैकी EBPMS प्रणाली विकसित करण्यासाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय मुंबई येथे स्वतंत्र कक्ष स्थापन करण्यास व सदर कक्षासाठी तुरंत खालील ३ पदे नव्याने निर्माण करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम	वेतनबँड + ग्रेड पे (रुपये)	पद संख्या
१	रिसोर्स सायंटिस्ट	१५६००-३९१००+६९००	१
२	असोसिएट सायंटिस्ट	१५६००-३९१००+५४००	१
३	उप अभियंता- कंत्राटी	४०,००० (अदमासे)	१

सदर प्रणालीच्या अनुषंगाने कामाचा आवाका पाहून आवश्यकतेनुसार उर्वरीत पदे निर्माण करण्याबाबत स्वतंत्ररित्या प्रस्ताव सादर करण्यात येतील. निर्माण करण्यात आलेल्या वरील ३ पदांपैकी अ. क्र. १ व २ येथील पदे महाराष्ट्र सुदूर संवेदन केंद्र, नागपूर यांच्या कार्यालयातील समकक्ष पदावर कार्यरत सायंटिस्टच्या नियुक्तीने भरण्यात येतील तर अ.क्र. ३ येथील पद सार्वजनिक बांधकाम/जलसंपदा विभाग यातून सेवानिवृत्त झालेल्या उपअभियंता यांच्या नियुक्तीने भरण्यात येतील.

७. EBPMS प्रणालीसाठी निर्माण करण्यात आलेल्या कक्षाची व सर्व प्रशासकीय विभागांची कार्यकक्षा परिशिष्ट “अ” प्रमाणे राहतील.

८. प्रस्तुत कक्षासाठी वरीलप्रमाणे निर्माण करण्यात आलेल्या एकूण ३ पदांच्या वेतनावरील खर्च “मागणी क्रमांक -ओ ९, ३४५४ गणना,सर्वेक्षण व सांख्यिकी, ०२ सर्वेक्षण व सांख्यिकी, ११२ आर्थिक सल्ला व सांख्यिकी, (०३) (०५) इलेक्ट्रॉनिक आकडेवारी संस्करण केंद्र (३४५४०३८५) (योजनांतर्गत योजना) ” या लेखाशीर्षाखालील मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

९. या प्रयोजनाकरिता संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय यांना नियंत्रक अधिकारी व लेखाधिकारी, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई यांना आंहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०५०२१२२८१८२५१६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सतीश मोघे)

शासनाचे उप सचिव

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा. मंत्री(वित्त व नियोजन), महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव
- ४) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
- ५) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
- ६) विभागीय आयुक्त, (सर्व)
- ७) संचालक, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र, दक्षिणअंबाझरी रोड, नागपूर-४४०००१.
- ८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी ,(सर्व)
- ९) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १०) उप महासंचालक, नॅशनल इन्फोर्मेटीक्स सेंटर, पुणे
- ११) संचालक ,अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई,
- १२) उपायुक्त (नियोजन), विभागीय आयुक्त कार्यालय,(सर्व)
- १३) उपसचिव (का. १४२६/१४२७), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) जिल्हाधिकारी, (सर्व)
- १५) अधिदान व लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
- १६) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- १७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक
- १८) नियोजन विभागातील सर्व सह सचिव/ उप सचिव/ अवर सचिव
- १९) निवड नस्ती (का.१४१८), नियोजन विभाग.

परिशिष्ट - अ

अ. प्रस्तुत प्रणालीसाठी स्थापन करण्यात आलेल्या नियंत्रण कक्षाची कर्तव्ये व जबाबदा-या पुढीलप्रमाणे राहतील.

- पायाभूत सुविधांची निर्मिती राज्याच्या संपूर्ण भौगोलिक क्षेत्रात विविध विभागांमार्फत केली जाते. तेव्हा विभागनिहाय कार्यपद्धतीचा अभ्यास, त्याचे दस्तऐवजीकरण, आज्ञावली विकसन, चाचणी, प्रशिक्षण व अंमलबजावणी व तदनंतर देखभाल व वृद्धी.
- ज्या विभागामार्फत भौतिक पायाभूत सुविधांची निर्मिती होते अशा विभागांच्या कार्यपद्धतीचा (Processes) आणि त्यांनी विकसित केलेल्या संगणकीकृत आज्ञावलीचा तांत्रिकदृष्ट्या अभ्यास करणे.
- विभागानुसार आज्ञावल्या विकसनासाठी तांत्रिक अहवाल Solution चे संकल्पनाचित्र तयार करणे व त्यास शासनाच्या संबंधित विभागाची व नियोजन विभागाची मान्यता घेणे.
- संकल्पनाचित्राच्या मान्यतेनुसार अद्ययावत माहिती तंत्रज्ञानावर आधारीत आज्ञावल्या विकसित करणे. हे विकसित करतांना Modular design/structure असावे, जेणेकरुन कालानुरूप दुरुस्ती व वृद्धी करता येऊ शकेल.
- GIS व BEAMS प्रणालीशी सांगड घालावयाची असल्याने NIC, Pune व MRSAC या संस्थांशी समन्वय राखणे, तांत्रिक चर्चा करणे, तांत्रिक चर्चेनुसार आज्ञावली विकसित करतांना तांत्रिक बाबींचा अंतर्भाव करणे (उदा.Token Generation, MRSAC कडील नकाशांचा वापर इ.) व तदनंतर BDS वरून वितरीत होणारा निधी (releases) यांचाही भौतिक साध्यांशी मेळ घालावा.
- आज्ञावली विकसनानंतर Modulewise तसेच एकत्रित चाचणी घेणे. चाचणीनुसार आज्ञावलीत आवश्यक त्या सुधारणा करणे व पुनर्चाचणी घेवून Module अंतिम करणे.
- अद्ययावत Data Visualisation चा वापर करुन विभागनिहाय Dash-Board, अहवाल तयार करणे.
- Outcome Budget आणि Outcome Report पैकी जे Outcomes physical form मध्ये आहेत व ज्या बाबी Performance Budget मध्ये आहेत त्याचेबाबतीत Evidence Based Plan Monitoring System (EBPMS) लागू करण्यात यावी.
- विभागांना त्यांच्या प्रशासकीय संरचनेनुसार Role Based Access प्रदान करणे.
- Role Based Access नुसार प्रणालीचा Interface तयार करणे.
- आज्ञावल्या वापरासाठी मोठ्या प्रमाणावर Audio Visual स्वरुपात प्रशिक्षण आयोजित करणे व प्रशिक्षणार्थ्यांसाठी साहित्य तयार करणे.
- प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करतांना येणाऱ्या तांत्रिक अडचणींचे निराकरण करणे.
- आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमाचे Software मध्ये BEAMS व GIS चा वापर करण्यासाठी सुधारणा करणे व सुधारीत आज्ञावलीची अंमलबजावणी करणे.
- संचालनालयातील MP-SIMS, SDB या प्रणाली, लेखा व कोषागारे संचालनालयाची BEAMS व सेवार्थ प्रणाली तसेच विविध विभागांच्या प्रणाली तांत्रिक मनुष्यबळ कंत्राटी पद्धतीने घेवून विकसित

करण्यात आल्या आहेत याच पध्दतीने कंत्राटी पध्दतीने तांत्रिक मनुष्यबळ घेवून प्रस्तावित प्रणाली विकसित करणे.

- आवश्यकतेनुसार निरीक्षणे घेणे.
- Performance Budget ची performance parameters MPSIMS मध्ये समाविष्ट करण्यात यावीत.

ब. प्रस्तुत प्रणालीस अनुसरून प्रशासकीय विभागांची कार्ये व जबाबदा-या पुढीलप्रमाणे राहतील

नियंत्रण कक्षाची वरील कार्ये ही संबंधित प्रशासकीय विभागांच्या मदतीने पार पाडावयाची आहेत. प्रस्तुत कक्ष यासाठी समन्वयाची भुमिका पार पाडेल. संबंधित प्रशासकीय विभाग व त्या विभागांतर्गत विविध कार्यालयांनी खालील कार्ये पार पाडणे आवश्यक राहिल.

- विभागांची कार्यपध्दती (process flow) समजून घेण्यासाठी व आज्ञावली विकसनासाठी documentation करिता system analyst ला सहकार्य करणे. आज्ञावली विकसनानंतर testing ची व testing नंतर अंमलबजावणीची जबाबदारी विभागांची राहिल.
- विभागाची वैध physical व financial माहिती परिपूर्ण भरण्याची जबाबदारी राहिल.
- Department च्या संगणीकृत प्रणालीतील data हा EBP साठी आवश्यक असल्यास share करण्याची जबाबदारी विभागाची राहिल.
- या कामासाठी विभागाच्या processes चे तांत्रिक ज्ञान असलेला गट-अ दर्जाचा समन्वयक अधिकारी नियुक्त करावा.
- Dash Board चे स्वरूप व विभागाचा अहवाल यांचा मसुदा तयार करण्याची संबंधित विभागाची जबाबदारी राहिल.
- माहिती अद्ययावतीकरणाची जबाबदारी संबंधित विभागाच्या अंमलबजावणी यंत्रणेची असेल.
- Level of data access (public open access, restricted access) विभागाने निश्चित करावा.
- भौतिक साध्यांचे monitoring हे उपग्रहीय प्रतिमा (Satellite imagery) द्वारे /GPS भ्रमणध्वनी द्वारे घेतलेल्या छायाचित्रांद्वारे करावे हे विभागांनी निश्चित करावे.
- Outcome Budget आणि Outcome Report तयार करण्याचे सर्व खात्यांना बंधनकारक राहिल.